

Taidenäyttelyiden valtioneuvoston takuu

Hakijan opas

Näyttelyiden valtioneuvoston takuulautakunta 31.10.2019, päivitetty 2023

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ	2
1. LAIN JA ASETUKSEN SISÄLTÖ	3
2. PERIAATTEET	3
2.1. Valtiontakuu voi saada kansallisesti tai kansainvälisesti merkittävä näyttely	4
2.2. Valtiontakuu on harkinnanvarainen	4
2.3. Valtiontakuu voidaan myöntää osittaisena ja sille voidaan asettaa ehtoja ja rajoituksia	4
2.4. Valtiontakuu voi saada enintään näyttelyesineiden vakuutusarvon määräisenä.	4
2.5. Valtiontakuu kohde ja sen hakija	4
2.6. Valtiontakuu on toissijainen suhteessa vakuutukseen ja muihin takuisiin	5
2.7. Näyttelyn järjestäjällä on omavastuu	5
2.8. Valtiontakuesta korvattava vahinko	5
3. VALTIONTAKUU JA VAKUUTUSYHTIÖN MYÖNTÄMÄ NÄYTTELYVAKUUTUS	6
4. HAKEMISMENETTELY	7
4.1. Hakemuslomake	8
4.2. Määräajat – kolme ja kuusi kuukautta	8
4.3. Hakemuksen täydentäminen	8
4.4. Muutosten merkitykset valtiontakuulle	9
4.5. Menettelyn julkisuus	9
5. VAKUUTUSARVO	9
6. NÄYTTELY- JA LAINASOPIMUKSET	10
7. KULJETUKSET	12
8. KUNTOTARKASTUS JA KONSERVINTIPALVELUIDEN KÄYTTÖ	14
9. RAKENTEELLINEN SUOJAUS, PALO- JA RIKOSTURVALLISUUS	15
9.1. Näyttelytilat	15
9.2. Paloturvallisuus	16
9.3. Rikosturvallisuus	17
9.4. Varastointi	18
9.5. Ulkomaisissa näyttelytiloissa järjestettävät näyttelyt	18
10. MUISTILISTA ENNEN KUIN HAET VALTIONTAKUUTA	18
11. SEURANTA	20
12. VAHINKOJEN SELVITTÄMINEN JA KORVAAMINEN	20
13. MISTÄ APUA JA NEUVOJA	21

Taidenäyttelyiden valtion- takuujärjestelmä sekä takuun hakeminen

1. LAIN JA ASETUKSEN SISÄLTÖ

Järjestelmän tavoitteena on edistää korkeatasoista kansainvälistä ja kotimaista näyttelytoimintaa ja kulttuurivaihtoa. Järjestelmä perustuu lakiin taidenäyttelyiden valtiontakuuista (411/1986, 639/1991 ja 382/2009) ja lakia täydentävään asetukseen taidenäyttelyiden valtiontakuuista (445/1986, 640/1991 ja 528/2009, 1029/2019).

Laki sisältää säännökset soveltamisalasta, valtiontakuu myöntämisen yleisistä edellytyksistä, valtiontakuu toissijaisuudesta, myöntämisestä, korvattavasta vahingosta ja takautumisoikeudesta.

Asetus sisältää määräykset valtiontakuuvaltakunnan kokoonpanosta ja tehtävistä, hakemus- ja korvausmenettelyistä sekä omavastuusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja valtiontakuuvaltakunnan tehtävät:

Opetus- ja kulttuuriministeriö ottaa vastaan hakemukset, hankkii valtiontakuuvaltakunnan lausunnon hakemuksista, vie valtioneuvoston rahasiainvaliokunnan käsiteltäväksi yli 50 miljoonan euron valtiontakuu, päättää valtiontakuu myöntämisestä, ottaa vastaan korvaushakemukset, hankkii niistä valtakunnan lausunnon, tekee korvauspäätöksen ja huolehtii takautumisoikeuden käytöstä.

Valtiontakuuvaltakunta on asiantuntijaelin, joka antaa lausunnon kaikista hakemuksista ja korvaushakemuksista sekä asettaa tarvittaessa ehtoja ja rajoituksia takuun myöntämiselle.

2. PERIAATTEET

Näyttelyiden valtiontakuujärjestelmä perustuu pitkälle vietyyn riskinhallintaan. Lähtökohtana on, että vahingot pyritään torjumaan ennakolta yksityiskohtaisilla turvallisuusmääräyksillä ja hyvällä sopimuskäytännöllä. Näyttelyn järjestäjään kohdistuva korostettu huolellisuusvelvoite perustuu järjestelmän luonteeseen; näyttelyn järjestäjän ei tarvitse huolehtia vakuuttamisesta, kun mahdolliset vahingot maksetaan valtion varoista. Toisaalta näyttelyesineet ovat usein ainutlaatuisia kulttuuriomaisuutta, jonka tuhoutumista ei rahalla voi korvata. Näin ollen taidenäyttelyiden valtiontakuujärjestelmä omalta osaltaan edistää korkeatasoista kansallista ja kan-

sainvälistä näyttelytoimintaa ja kulttuurivaihtoa ilman ylivoimaisia kustannuksia.

2.1. Valtiontakuun voi saada kansallisesti tai kansainvälisesti merkittävä näyttely

Lakia sovelletaan taidenäyttelyihin ja kulttuurihistoriallisiin näyttelyihin. Edellytyksenä on aina, että näyttely on taiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti merkittävä tai se edistää kansainvälistä kulttuurivaihtoa. Luonteeltaan kaupallisiin näyttelyihin takuuta ei voi saada.

Valtiontakuun voi saada vain kotimaisen julkis- ja muun yleishyödyllisen yhteisön tai säätiön järjestämä näyttely. Valtiontakuu voidaan myöntää sekä kotimaassa että ulkomailla järjestettävälle näyttelylle.

2.2. Valtiontakuu on harkinnanvarainen

Valtiontakuun myöntäminen perustuu tapauskohtaiseen tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Huomioon otetaan yleiset kulttuuri- ja taidepoliittiset näkökohdat sekä näyttelyn toteuttamiseen liittyvät turvallisuusjärjestelyt ja riskit.

Koska valtiontakuiden yhteenlaskettu takuuvastuu saa samanaikaisesti olla enintään 1000 miljoonaa euroa, voi vastuun täytyminen olla esteenä valtiontakuun myöntämiselle.

2.3. Valtiontakuu voidaan myöntää osittaisena ja sille voidaan asettaa ehtoja ja rajoituksia

Valtiontakuu voidaan rajoittaa koskemaan vain osaa näyttelystä, näyttelyajasta, näyttelytilasta tai kuljetuksesta. Päätöksessä ilmoitetaan valtiontakuun alkamis- ja päättymispäivä.

Päätöksessä voidaan hakijalle asettaa erilaisia, usein turvallisuusjärjestelyihin liittyviä ehtoja, joiden noudattamatta jättämisestä johtuvia vahinkoja ei pääsääntöisesti korvata. Valtiontakuu voidaan myöntää myös vain osalle haetusta vakuutusarvosta, jolloin näyttelyn järjestäjän on vakuutettava kattamaton vastuu.

2.4. Valtiontakuun voi saada enintään näyttelyesineiden vakuutusarvon määräisenä.

Vakuutusarvo on vahinkotilanteessa ehdoton korvauskatto, eli vaikka tuhoutuneen esineen arvo olisi vahingon sattuessa suurempi kuin vakuutusarvo, valtiontakuun perusteella maksetaan korkeintaan vakuutusarvo.

Myönnettäessä valtiontakuuta valuuttamääräiselle vakuutusarvolle sovelletaan takuuta myönnettäessä voimassa olevaa Euroopan keskuspankin ao. valuutalle ilmoittamaa kurssia.

2.5. Valtiontakuun kohde ja sen hakija

Valtiontakuu myönnetään näyttelyn järjestäjän hakemuksesta ja näyttelyn järjestäjän antamien tietojen perusteella näyttelyesineille aiheutuvien va-

hinkojen korvaamisen varalta. Korvaukset maksetaan valtioneuvoston hakisena toimivalle näyttelyn järjestäjälle – ei suoraan esineiden omistajille tai lainantantajalle. Valtioneuvoston päätöksessä asetetut ehdot – ja niiden rikkomisen seuraukset – kohdistuvat valtioneuvoston hakijaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö perii päätöksestään opetus- ja kulttuuriministeriön suoritteiden maksullisuudesta annetun päätöksen mukaisen maksun.

Lainantantajalla ei ole valtioneuvoston perusteella suoraa sopimussuhdetta Suomen valtioon.

2.6. Valtioneuvoston on toissijainen suhteessa vakuutukseen ja muihin takuisiin

Mikäli näyttelyn järjestäjä ottaa vakuutuksen näyttelyesineille vakuutusyhtiöstä, on tällainen vakuutus ensisijainen valtioneuvoston nähden. Tämä tarkoittaa sitä, että vahinko korvataan ensisijaisesti vakuutuksesta tai vakuudesta ja vasta toissijaisesti, siltä osin kuin vahinkoa ei kokonaan saada muun vakuutuksen perusteella korvatuksi, valtioneuvoston perusteella.

Valtioneuvostoa haettaessa näyttelyn järjestäjän on ilmoitettava muut mahdolliset vakuutukset, jotka on myönnetty näyttelyesineille. Ilmoitusvelvollisuus koskee niitä vakuutuksia, joista näyttelyn järjestäjä on tietoinen ja jotka on otettu valtioneuvoston lisäksi.

2.7. Näyttelyn järjestäjällä on omavastuu

Omavastuu on portaittain kohoava:

Näyttelyesineiden vakuutusarvo euroina	Omavastuuosuus euroina
enintään 50 000 000	20 000
yli 50 000 000, mutta enintään 100 000 000	40 000
yli 100 000 000, mutta enintään 200 000 000	60 000
yli 200 000 000, mutta enintään 500 000 000	100 000
yli 500 000 000	200 000

Näyttelyn järjestäjälle asetetun omavastuun tarkoituksena on korostaa edellä mainittua näyttelyn järjestäjän ensisijaisista kokonaisvastuusta. On myös tarkoituksenmukaista, että ensisijaisessa vastuussa oleva näyttelyn järjestäjä mahdollisesti yhdessä vakuutusyhtiönsä kanssa selvittää ja maksaa vähäisemmät ja useammin sattuvat yksittäiset rikkoontumisvahingot. Valtioneuvostonjärjestelmä vastaa suurvahingoista. Omavastuun suuruus ilmoitetaan päätöksessä valtioneuvoston myöntämisestä. Omavastuun kattamiseksi näyttelynjärjestäjät voivat ottaa vakuutuksen.

2.8. Valtioneuvoston korvattava vahinko

Valtioneuvoston perusteella korvataan:

- näyttelyesineen korjauskustannuksetvahingosta aiheutuneet muut suoranaiset kustannukset
- arvonalennus tai
- tuhoutuneen tai hukatun esineen arvo.

Näyttelyn järjestäjällä on velvollisuus välittömästi ilmoittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle tapahtuneista vahingoista. Ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia vahinkoja, myös niitä, jotka näyttäisivät jäävän näyttelynjärjestäjän omavastuun piiriin. Ilmoitus tehdään ministeriön internet-sivuilta saatavalla [vahinkoilmoituslomakkeella](#).

Korvausta haettaessa hakijan on laadittava opetus- ja kulttuuriministeriölle osoitettu korvaushakemus. Hakemuksessa on oltava selvitys vahinkotapahtumasta, vahingon määrästä ja vahingon kärsijästä. Laki lähtee siitä periaatteesta, että näyttelyn järjestäjän velvollisuutena on selvittää vahinko ja ottaa kantaa vahingon määrään.

Opetus- ja kulttuuriministeriön on hankittava hakemuksesta lautakunnan lausunto. Lain mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö päättää vahingon korvaamisesta.

Mikäli hakemuksen mukainen korvaus on opetus- ja kulttuuriministeriön ja lautakunnan näkemyksen mukaan valtioneuvoston perusteella suoritettava, korvaus maksetaan hakijalle omavastuulla vähennettynä. Valuuttamääräisissä korvauksissa käytetään pääsääntöisesti vahinkoilmoituspäivän kurssia.

3. VALTIONTAKUU JA VAKUUTUSYHTIÖN MYÖNTÄMÄ NÄYTTELYVAKUUTUS

Miten valtioneuvostojärjestelmä toimii korvaustilanteessa verrattuna tyypilliseen näyttelyvakuutukseen?

Valtioneuvostojärjestelmän ja yksityisten vakuutusyhtiöiden näyttelyiden vakuuttamisessa käyttämien vakuutusehtojen vahinkojen korvaamiseen liittyvät keskeiset periaatteet ovat samanlaiset. Vahingon sattuessa vahinkoa kärsinyt on pääosin samassa asemassa riippumatta siitä, kummasta järjestelmästä korvaus maksetaan. Vakuutuksesta korvattava vahinko määritellään käytännössä myös samalla tavalla. Esimerkiksi ns. rikastumiskieltoperiaatetta sovelletaan molemmissa järjestelmissä. Rikastumiskieltoperiaatteen mukaan vain todellinen vahinko korvataan riippumatta hakijan ilmoittamasta, virheelliseksi osoittautuneesta vakuutusarvosta. Velvollisuus estää ja rajoittaa vahinkoja sekä noudattaa suojeluohjeita ovat myös periaatteiltaan samanlaisia.

Vahinkoa kärsineen kannalta tärkein ero on se, että vakuutuksessa vakuutusyhtiö maksaa korvauksen yleensä suoraan vahinkoa kärsineelle osapuolelle, kun taas valtioneuvostoon perusteella korvaus suoritetaan aina

näyttelyn järjestäjälle. Vahinkoa kärsinyt lainanantaja voi siis kohdistaa korvausvaateensa yksinomaan näyttelyn järjestäjään. Lainanantaja on lähes poikkeuksetta turvannut asemansa näyttelysopimuksen määräyksiin, joilla näyttelyn järjestäjä sitoutuu korvaamaan kaikki näyttelyesineelle aiheutuneet vahingot.

Valtiontakuuta koskevassa laissa ei ole sotaa, maanjäristyksiä ja terrorismia koskevia rajoitusehtoja, joita näyttelyvakuutuksissa usein on. Kaikki hakijalle asetetut erityiset rajoitukset ja ehdot ilmenevät opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksestä, jolla valtiontakuu on myönnetty. Edellä kuvatun tyyppisiä vastuunrajoituksia ei ole toistaiseksi jouduttu asettamaan. Tässä suhteessa valtiontakuun antama suoja voi olla kattavampi kuin vakuutuksen.

Mikäli vahinko johtuu siitä, että hakemuksessa ilmoitettuja turvajärjestelyjä tai valtiontakuupäätöksessä asetettuja ehtoja ja rajoituksia ei ole noudatettu, valtiontakuun perusteella ei pääsääntöisesti makseta korvausta. Useimmissa vakuutus sopimuksissa lopputulos on sama, jos vakuutuksenottaja tai vakuutettu jättää noudattamatta vakuutusyhtiön kanssa sovitut turvajärjestelyjä. Kummassakin tapauksessa kyse on usein siitä, että menettely on verrattavissa tahalliseen vahingon aiheuttamiseen. Vakuutus sopimuksessa periaatteena on, että täyttä korvausta ei makseta, mikäli vakuutettu on aiheuttanut vahinkotapahtuman törkeällä tuottamuksella.

Mikäli näyttelyesineillä on yksityistä vakuutusturvaa tai ne ovat toisen valtion tai muun julkisyhteisön vakuuden piirissä, on sellainen vakuutus tai muu vakuus aina ensisijainen korvausvelvollinen valtiontakuuseen nähden. Joskus yksittäisillä näyttelyesineillä on voimassa oleva, esineen omistajan ottama vakuutus, joka halutaan pitää voimassa. Näin vakuutettu esine voidaan sisällyttää toissijaisesti valtiontakuuseen ja vahingon sattuessa korvausta olisi haettava ensin vakuutuksesta. Jos vahinko ei ole vakuutusehtojen mukaisesti korvattavissa, niin korvausta voi hakea toissijaisesti valtiontakuun perusteella.

Mikäli näyttelyn järjestäjä on ottanut omavastuunsa kattamiseksi vakuutusyhtiön myöntämän näyttelyvakuutuksen, sisältyy vakuutus sopimukseen vakuutusturvan lisäksi usein myös vakuutusyhtiön turvatarkastuksia ja neuvontaa sekä vahingon satuttua apua vahingon selvittämisessä.

4. HAKEMISMENETTELY

Valtiontakuun hakeminen vaatii huolellista paneutumista hakemuslomakkeessa pyydettyihin tietoihin ja tähän ohjeeseen.

Valtiontakuu myönnetään näyttelyn järjestäjän hakemuksesta. Hakemus, joka tehdään ministeriön internet-sivuilla saatavalla [lomakkeella](#), osoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle (PL 29, 00023 VALTIONEUVOSTO).

Hakemuksen käsittelyn aikana lähetettävät asiakirjat toimitetaan näyttelyiden valtioneuvostokannan sihteerille ohjeen lopussa olevaan tai hänen ilmoittamaansa osoitteeseen.

4.1. Hakemuslomake

Hakemuslomakkeen huolellinen täyttäminen nopeuttaa asian käsittelyä. Tavoitteena on, että hakemus voitaisiin tehdä "kerralla oikein". Näin näyttelyn järjestäjä voi keskittyä itse näyttelyyn. Puutteelliset ja epäselvät hakemukset aiheuttavat moninkertaista käsittelyä ja viivästymisiä sekä hakijalle, valtioneuvostokannalle että opetus- ja kulttuuriministeriölle. Tämän seurauksena hakija on pitkään epätietoinen valtioneuvostoon myöntämisestä.

4.2. Määräajat – kolme ja kuusi kuukautta

Asetuksen mukaan hakemus on toimitettava opetus- ja kulttuuriministeriöön viimeistään kolme kuukautta ennen haetun valtioneuvoston alkamista, HUOM! ennen valtioneuvoston alkamista – ei näyttelyn alkamista. Mikäli hakemus tehdään myöhemmin, valtioneuvosto voidaan myöntää alkavaksi aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin hakemus saapui ministeriöön. Myöhästymistapauksissa hakija joutuu ottamaan kaupallisen vakuutuksen sille ajalle, jolle valtioneuvostoa ei voida myöntää.

Mikäli tarvittavat päätökset jo ennen (esim. 1 kk) valtioneuvoston alkamista, mainitse siitä hakemuksessa ja tee hakemus vastaavasti aikaisemmin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt näyttelyn järjestäjää tekemään alustavan kirjallisen ennakkoilmoituksen yli 50 milj. euron arvoisista näyttelyistä vähintään puoli vuotta ennen valtioneuvoston alkamista. Ennakkoilmoituksen tekeminen ei takaa valtioneuvoston saamista koko haetulle vakuutusarvolle, mutta se parantaa ministeriön mahdollisuuksia ennakoita tilannetta niin, että valtioneuvoston kattosumma ei muodostuisi esteeksi valtioneuvostoon myöntämiselle.

4.3. Hakemuksen täydentäminen

Jotta määräajalla olisi merkitystä lautakunnan työskentelyn kannalta, on hakemuksen ja sen liitteiden oltava mahdollisimman valmiit ja täydelliset, sellaiset että valtioneuvostoon myöntäminen voidaan niiden perusteella ratkaista. Erityisesti suurten näyttelyiden eräät oleelliset tiedot, kuten lopullinen teosluettelo, lainanantajat ja vakuutusarvo voivat kuitenkin joskus olla selvillä vasta hakemuksen jättämisen määräajan jälkeen. Näissä tilanteissa hakemuksen tekovaiheessa ilmoitetaan esimerkiksi vakuutusarvosta enimmäissumma sekä mukaan tulevat teokset ja päivämäärä, mihin mennessä lopullinen vakuutusarvo ja teosluettelo ilmoitetaan.

Mikäli kaikki keskenään samansisältöiset teoslainasopimukset eivät ole hakemusta tehtäessä vielä allekirjoitetut, riittää, kun hakija liittää mukaan yhden mallisopimuksen ja ilmoittaa, että muidenkin lainanantajien kanssa tullaan tekemään samansisältöinen sopimus. Kaikki sopimukset ja vaadittavat tiedot on kuitenkin aina toimitettava ministeriöön viimeistään hakijan lupaamana päivänä ja ennen valtioneuvoston alkamista. Mikäli sopimukset

ovat samanlaisia, riittää kopio yhdestä sopimuksesta ja luettelo niistä lainantajista, joiden kanssa on tehty samanlainen sopimus.

4.4. Muutosten merkitykset valtiontakuuille

Kuljetusten ajankohtiin ja kuljetusten yksityiskohtiin voi tulla asiallisista syistä muutoksia aivan viimevaiheissa ja senkin jälkeen, kun valtiontakuu on jo myönnetty. Mikäli ilmoitettu kuljetussuunnitelma ei muutu ja kyseessä on vain kuljetuspäivämäärien muutos, tästä ei tarvitse ilmoittaa.

Näyttelyn aukiolon pidennyksestä valtiontakuuajana on ilmoitettava kirjallisesti opetus- ja kulttuuriministeriölle. Mikäli näyttelyn valtiontakuuajaa halutaan pidentää, on siitä tehtävä lisähakemus.

Vakuutusarvon vähäistä alentumista, mikäli esimerkiksi yksi tai kaksi ilmoitettua teosta ei näyttelyyn tulekaan ja vakuutusarvo jonkin verran alenee tai jos teos korvautuu toisella ja vakuutusarvo jonkin verran alenee, riittää kirjallinen ilmoitus opetus- ja kulttuuriministeriölle. Sen sijaan pienikin vakuutusarvon lisääntyminen valtiontakuuun myöntämisen jälkeen aiheuttaa lisäpäätöksen tekemisen.

4.5. Menettelyn julkisuus

Hakemuslomake on julkinen. Valtiontakuuun summa ei sen sijaan ole julkinen. Hakemuksessa olevia kuljetuksia, turvallisuutta, vakuutusarvoja tai teosten omistussuhteita koskevia tietoja käsitellään ministeriössä ja valtiontakuuulautakunnassa käyttörajoitettuina tietoina.

Turvallisuussyistä myös hakijan on syytä huolehtia siitä, että edellä mainitut tiedot tulevat mahdollisimman suppean henkilöpiirin tietoon. Turvallisuussyistä niitä ei tulisi myöskään lähettää sähköpostilla.

5. VAKUUTUSARVO

Valtiontakuuun voi saada enintään näyttelyesineiden vakuutusarvon määräisenä. Taide- tai kulttuurihistoriallisten esineiden vakuutusarvona pyritään joskus käyttämään arvionvaraista määrää, jonka esineen omistaja ilmoittaa hakijan pyynnöstä. Se ei aina tarkoita sitä, että näyttelyesine olisi tosiasiallisesti vakuutettu tai edes vakuutettavissa tästä arvosta. Näyttelyesineiden omistajien ilmoittamilla vakuutusarvoilla lienee taipumus olla enemmänkin maksimimääräisiä. Näyttelyn järjestäjän onkin syytä suhtautua niihin kriittisesti.

Vakuutusarvon suhde esimerkiksi käypään arvoon on joskus ongelmallinen. Näyttelyn järjestäjän on kuitenkin oman etunsa vuoksi pyrittävä huolellisesti arvioimaan hyväksymiensä ja opetus- ja kulttuuriministeriölle esittämiensä vakuutusarvojen oikeellisuutta, esimerkiksi sitä, myöntäisikö tai detta ammattimaisesti vakuuttava vakuutusyhtiö esineelle vakuutuksen ao. vakuutusarvosta.

Joidenkin ainoalaatuisten esineiden kohdalla ei ole olemassa relevanttia rahassa arvioitavaa arvoa. Näissä tapauksissa realistinen, hyväksytty vakuutusarvo on pääsääntöisesti ainoa käyttökelpoinen vahinkotilanteessakin käytettävä arvo.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ei ota hakemuksen käsittelyvaiheessa kantaa hakijan ilmoittamiin vakuutusarvoihin. Jokaisen esineen arvon määrittely kirjallisen hakemuksen perusteella olisi mahdotonta, joten vastuu arvon oikeellisuudesta on hakijalla. Täysin ilmeisistä virhearvioinneista voidaan kuitenkin pyytää lisäselvitystä.

Korvaustilanteessa lähtökohtana on aina, että todellinen vahinko korvataan. Vahinkotapahtuman johdosta ei korvata enempää kuin vahingon peittämiseksi tarvittava määrä. Vakuutusarvo ei sellaisenaan siis ole aina korvauksen lopullinen määrä.

Mikäli korvaustilanteessa on perusteita epäillä, että valtioneuvostonhakemuksessa ilmoitettu vakuutusarvo ei vastaa teoksen käypää arvoa, mutta hakija tai teoksen omistaja pitää sitä edelleen oikeana, sovelletaan oikeudellisia, näyttövelvollisuutta koskevia sääntöjä. Näyttövelvollisuus on lähtökohtaisesti osapuolella, joka vetoaa siihen, että teoksen vakuutusarvo on asiantuntemattomasti tai vilpillisesti määritelty todellista käypää arvoa korkeammaksi.

6. NÄYTTELY- JA LAINASOPIMUKSET

Mikäli näyttelyyn liittyy erillinen laajempi sopimus näyttely-yhteistyöstä, esimerkiksi yhteistyösopimus näyttelyn järjestämisestä toisen museon kanssa, tulee se liittää valtioneuvostonhakemukseen. Tässä sopimuksessa voidaan määritellä mm. valtioneuvoston alkamis- ja päättymishetki.

Valtioneuvostonjärjestelmä edellyttää myös, että jokaisen lainanantajan kanssa on tehtävä kirjallinen teos/esinelainasopimus. Sopimukset tai sopimusmallit on liitettävä hakemukseen.

Näyttely- ja teos/esinelainasopimukset ovat usein taloudellisesti merkittäviä, monitahoisia velvoitteita sisältäviä kansainvälisiä sopimuksia. Jotta sopimuksesta tulisi asianmukainen eikä sen noudattaminen aiheuttaisi ongelmia, järjestäjän olisi hyvä ottaa omat asiantuntijansa mukaan sopimusvalmisteluihin ja varmistaa, että näyttelyn käytännön järjestäjillä on tarpeellinen tieto sopimusehdoista. Esimerkiksi kunnallisissa museoissa kaupungin lakimiehet voivat tarkastaa yksittäisiä sopimuksia ja neuvoa muutoinkin sopimusasioissa.

Sopimusmallien kritiikiton käyttö on vaarallista. Jokainen näyttelysopimus on harkittava ja laadittava yksilöllisesti, joten yleispätevää mallia laajemmasta näyttelysopimuksesta ei ole tarkoituksenmukaista antaa.

Yksinkertaiset teoslainasopimustilanteet ovat kuitenkin siinä määrin samankaltaisia, että suurimpien suomalaisten taidemuseoiden käyttämä lainasopimusmalli on niissä käyttökelpoinen. Kohdat kunnon tarkastaminen,

vahingonvaaran siirtyminen, korvattava vahinko ja menettely vahinkotapauksissa ovat erityisen tärkeitä valtiontakuujärjestelmän kannalta.

Lainasopimuksesta tulee käydä ilmi, että lainanantaja hyväksyy valtiontakuu kaupallisen vakuutuksen sijasta. On myös tärkeää, että näyttelyn järjestäjä vertaa sopimusta valtiontakuu ehtoihin ja säännöksiin. Mikäli nämä ovat joltain osin ristiriidassa, esimerkiksi näyttelyn järjestäjä on sopimuksessaan sitoutunut laajempaan vahingonkorvausvelvollisuuteen kuin mitä valtiontakuu kattaa, jää vastuu näistä korvauksista näyttelyn järjestäjälle. Esimerkiksi jos museo allekirjoittaa lainasopimuksen, jonka mukaan esineen vahingoittuessa suoranaisten korjaus- yms. kustannusten lisäksi museo sitoutuu maksamaan lainanantajalle viivästymiskorvausta kunnes esine on palautettu, ei valtiontakuu kata viivästyskorvauksia.

Sopimuksessa tai sen liitteessä on aina mainittava:

- Lainanantajan ilmoittama tai yhdessä sovittu vakuutusarvo.
- Näyttelyesineen kunnon tarkastaminen niiden saavuttua näyttelyyn (joskus myös teoksen lähtiessä lainaan omistajaltaan) ja palautettaessa sekä tarkastuksen dokumentointitapa.
- Mistä hetkestä näyttelynjärjestäjän vahingonvastuu näyttelyesineestä alkaa ja mihin hetkeen se päättyy. Mikäli käytetään esim. naulasta-naulaan / from nail to nail -tyyppisiä ehtoja, on varmistauduttava, että ehdon täsmällisestä sisällöstä ollaan yhtä mieltä.
- Kenen vastuulla on kuljetusten järjestäminen ja niihin liittyvien sopimusten tekeminen. Usein on järkevää, että se, jolla on vahingonvastuu, vastaa myös vastuunsa aikaisista järjestelyistä.
- Näyttelyesineiden olemassa oleva vakuutusturva ja sen mahdollinen ensisijaisuus/ toissijaisuus suhteessa valtiontakuuseen.
- Korvattava vahinko esimerkiksi seuraavassa muodossa:

Valtiontakuuun perusteella korvataan kohtuulliset konservointikustannukset ja muut vahingosta aiheutuneet suoranaiset kustannukset sekä mahdollinen konservoinnin jälkeinen arvonalennus tai tuhoutuneen tai menetetyn esineen arvo. Vahingonkorvaus maksetaan valtiontakuuun saajalle, jonka velvollisuus on maksaa korvaus lainanantajalle. Osittaisvahingossa vahingonkorvaus käsittää todelliset ja kohtuulliset konservointikustannukset.

Mikäli esineessä on konservoinnin jälkeen vahinkoja, korvataan niiden aiheuttama arvonalennus. Mikäli osapuolet eivät pääse yksimielisyyteen arvonalennuksen määrästä, sen määrittelee osapuolten hyväksymä itsenäinen asiantuntija. (Ks. liite x , laki ja asetus taidenäyttelyiden valtiontakuuasta).

Claim payment:

State indemnity shall cover reasonable conservation costs and other direct costs incurred from damage to the object and possible residual depreciation in the value of the object after conservation or the whole value of a damaged or lost object. The compensation for damage or loss shall be paid to the exhibition organizer, who is obliged to pass the compensation on to the lender. In partial damage, the indemnity shall cover real and reasonable conservation costs.

Depreciation owing to residual damage in the object after conservation shall be recompensed. If the parties fail reach agreement on the amount of depreciation, it shall be determined by an independent expert approved by both parties. (See appendix X: Act and Decree on of State Indemnity for Art Exhibitions.)

- Lainanantajan velvollisuus ilmoittaa välittömästi teoksen paluukuljetuksen tai purkamisen aikana sattuneista vahingoista (esimerkiksi uhalla, että menettää oikeutensa vaatia korvausta) ja velvollisuus tehdä perusteltu korvausvaatimuksensa tietyssä kohtuullisessa ajassa.
- Kansainvälisissä sopimuksissa on myös sovittava siitä, minkä maan lainsäädäntöä sopimukseen sovelletaan ja miten ja missä sopimusriidat ratkaistaan. Riitojen ratkaisussa voidaan käyttää myös välimiesmenettelyä.
- Sopimukseen on liitettävä myös laki ja asetus valtiontakuusta.

7. KULJETUKSET

Kuljetuksissa voidaan käyttää ainoastaan taiteen kuljettamiseen erikoistuneen kuljetusliikkeen palveluksia tai museoiden omaa kuljetuskalustoa ja henkilöstöä. On varmistuttava siitä, että kuljetussopimukseen tulee määräykset tarkoituksenmukaisen kaluston käyttämisestä ja kuljetettavien esineiden käsittelytavasta, esimerkiksi siitä, kuka tai ketkä saavat käsitellä esineitä ja ehdoton kielto pakkausten purkamisesta, ellei kuriiri tms. nimetty henkilö ole läsnä. Koska kuljetusliike vastaa alihankkijoistaan, on sen myös varmistettava, että sen mahdollisesti käyttämät alihankkijat ovat luotettavia ja ovat selvillä kuljetussopimuksen määräyksistä. Kuljetusliike on velvoitettava välittömästi ilmoittamaan tapahtuneista vahingoista.

Mikäli kuljetuksen arvo on yli 50 miljoonaa euroa, on kuljetukselle Suomessa järjestettävä poliisisaatto. Kun turvasaattoa tarvitaan, tulee hakijan ottaa yhteyttä poliisin Helsingin johtokeskukseen **vähintään kuukausi ennen tarvetta** ja sopia tapa, miten asiaan liittyvää konkreettista tiedonvaihtoa jatkossa hoidetaan (mahdollinen sähköpostin salausta yms. toimet). Tässä ensivaiheen yhteydenotossa ei vielä tule toimittaa mitään asiaan liittyvää materiaalia tai yksityiskohtaista tietoa, ainoastaan vaihtaa yhteystietoja ja sopia jatkokäytännöistä.

Ensimmäinen yhteydenotto ja sen jälkeinen varsinainen pyyntö turvaamistehtävästä osoitetaan poliisin Helsingin johtokeskukseen osoitteella johtokeskus.helsinki@poliisi.fi. Turvasaattoa tilattaessa on syytä huomata, että arvokuljetusten avustamisesta sekä varmistus- ja turvaamistehtävistä peritään valtion maksuperustelain ja voimassa olevan sisäministeriön maksuasetuksen mukaan maksu liiketaloudellisin perustein. Ulkomaisista turvajärjestelyistä sovitaan tapauskohtaisesti erikseen.

Kuljetus ja siihen läheisesti liittyvä esineiden pakkaaminen, purkaminen ja paikoilleen asettaminen on valtioneuvostojärjestelmästä kertyneiden kokemusten ja vahinkotilastojen perustella kaikkein riskialteinta aikaa. Kaikkiin kuljetukseen liittyviin järjestelyihin on paneuduttava huolellisesti ja siihen liittyvät turvallisuusriskit on poistettava tai minimoitava.

Pääsääntönä on, että taide-esineiden käsittelyn hallitseva kuriiri on mukana kuljetuksessa. Hänen tehtävänä on valvoa kuljetuksen turvallisuutta sen kaikissa vaiheissa ja varmistaa, että taide-esineitä käsitellään asianmukaisesti. Kuriirin velvollisuutena on myös antaa ohjeita vahinkojen välttämiseksi ja minimoimiseksi uhkaavissa vaaratilanteissa. Hakemuksessa on mainittava mitä osapuolta kuriiri edustaa ja mikä on hänen ammattinimikkeensä. Alle 100 000 euron arvoisten kuljetuserien osalta kuriiriväituksesta voidaan poiketa.

Valtioneuvostohakemukseen liitettävää kuljetussuunnitelmaa on käsiteltävä salaisena eikä sen tietoja saa antaa ulkopuolisten käsiin missään vaiheessa.

Kuljetussuunnitelmasta on selvittävä seuraavat kuljetuseriaatteet:

- kuljetusreitti mahdollisine lepo- ja yöpymispaikkoineen
- kuljetusaikataulu (päivämääriä ja kellonaikoja ei ilmoiteta)
- kuljetuserät
- kuljetusvälineet (esim. lentoyhtiö, laivareitti ja maakuljetuksissa ilmajousitettu, taiteen kuljettamiseen varusteltu auto),
- kuljetusliike ja kuljetuksen aikaiset turvatoimet
- mahdollinen kuriiri ja mitä osapuolta hän edustaa (kuljetuksessa on oltava mukana vähintään kaksi henkilöä, ellei kyseessä ole yksittäinen, vakuutusarvoltaan vähäinen kotimaankuljetus)
- mahdollinen erityisvartiointi sekä Suomessa (yli 50 milj. euroa) että ulkomailla.

Esineiden lastaamisesta ja purkamisesta on selvitettävä keiden toimesta ja vastuulla se tapahtuu ja ketkä valvovat tilannetta. Pakkaustavasta ja -materiaalista voidaan tarvittaessa vaatia selvitys.

8. KUNTOTARKASTUS JA KONSERVONTIPALVELUIDEN KÄYTTÖ

Valtiontakuuun piiriin tulevissa näyttelyhankkeissa suositellaan, että konservattoreiden ammattitaitoa hyödynnetään näyttelyn suunnitteluvaiheesta alkaen, jolloin ennaltaehkäisevät toimenpiteet voidaan toteuttaa tarkoituksenmukaisesti. Näyttelyesineiden vahingoittumisriskiä voidaan vähentää valitsemalla esineturvalliset käsittely-, pakkaus-, kuljetus-, valaistus- ja vitriiniratkaisut.

Valtiontakuu ei ole voimassa tehtäessä varsinaisia konservointitoimenpiteitä. Vähäiset taideteoksen huoltoon ja suojaamiseen liittyvät toimenpiteet sen sijaan kuuluvat valtiontakuuun piiriin.

Kuntotarkastusten oikea tekotapa ja pöytäkirjaaminen ovat olennaisen tärkeitä vahinkojen selvittämisen kannalta.

Hakemuksessa on aina oltava yksityiskohtainen selvitys kuntoraportoinnin suorittamistavasta. Selvityksestä on käytävä ilmi:

- Konservattorin erikoistumisala; taideteosten osalta taidekonservattori, kulttuuriesineistön osalta esinekonservattori jne.
 - Missä vaiheessa ja keiden läsnä ollessa kuntoraportit tehdään.
- * tähdellä merkityt ovat aina pakollisia tarkastuksia:

Lainantaja-museossa ennen esineen pakkaamista omistajatohon konservattorin tai registraattorin toimesta.

*Lainansaajan luona välittömästi pakkauksen purkamisen jälkeen. Tämä on pakollinen perustarkastus ja koskee kaikkia teoksia; allekirjoitettu kuntoraportti on sitova dokumentti teoksen kunnosta ja korvausvaatimukset perustuvat sen merkintöihin. Tarkastuksen tekevä konservattori edustaa valtiontakuuun hakijaa. Yleensä paikalla on myös lainantajatahon edustaja (kuriiri), joka hyväksyy tarkastustuloksen. Erikseen sovittavissa tapauksissa tarkastava konservattori voi toimia myös kuriirina, mutta tällöinkin on huomioitava, että nimenomaan lainansaaja on ensisijaisesti vastuussa hänen palkkaamisestaan.

*Lainansaajan luona näyttelyn päätyttyä pakollinen lopputarkastus, jonka tekee valtiontakuuun hakijatahon konservattori. Yleensä paikalla on myös lainantajatahon edustaja (kuriiri), joka hyväksyy tarkastustuloksen.

Esineen palauduttua takaisin lainantajalle.

Kuntoraporttien on oltava päivätyt, keskenään vertailukelpoiset ja sellaiset, että niistä selviää esineen kunto sen saapuessa näyttelytilaan ja siinä tapahtuneet mahdolliset muutokset, esineen kunto sen lähtiessä näyttelystä sekä takaisinluovutushetkellä. Takaisinluovutuskunnon tarkistaa yleensä lainantajamuseon oma konservattori. Mikäli takaisinluovutus-

kunnon tarkastusta ei ole muutoin järjestettävissä, lainanantajan kanssa voidaan esimerkiksi sopia, että esine katsotaan palautetuksi lähtötarkastusraportin mukaisessa kunnossa, ellei lainanantaja kirjallisesti raportoi vahingosta välittömästi pakkauksen purkamisen jälkeen.

Mikäli hakijalla ei ole omia konservointipalveluita, ne on hankittava kyseiseen esineistöön perehtyneeltä ammattikonservaattorilta. Toimeksiannon laajuudesta ja vastuukysymyksistä ei synny epätietoisuutta, mikäli sopimus on tehty kirjallisesti ja kyllin yksityiskohtaisesti. Sopimus on liitettävä valtiontakuuhakemukseen.

Konservaattorin kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen tulisi olla voimassa lainan/näyttelyn koko keston ajan, jotta tarvittaessa saadaan asiantunteva apu mahdollisten häiriötilanteiden sattuessa.

9. RAKENTEELLINEN SUOJAUS, PALO- JA RIKOSTURVALLISUUS

9.1. Näyttelytilat

Valtiontakuu myönnetään vain sellaisiin näyttelytiloihin, jotka rakenteeltaan ja yleiseltä turvallisuustasoltaan täyttävät museoille asetettavat kriteerit ja ovat pysyvään näyttelytoimintaan tarkoitettuja.

Näyttelytilojen katsotaan olevan "pysyvään näyttelytoimintaan tarkoitettuja" tiloja, kun ne täyttävät muun muassa seuraavat edellytykset:

- 1) näyttelytilalle on laadittu pelastussuunnitelma, jonka tiedot ovat ajan tasalla
- 2) tilojen murtohälytysjärjestelmä on Finanssiala ry:n (FA) "Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut" -ohjeen mukaisesti tasoa 4, ja järjestelmä on toiminnassa myös ennen näyttelyn avaamista
- 3) näyttelytiloissa on automaattinen paloilmoin ja/tai automaattinen sammutuslaitteisto
- 4) näyttelytiloissa on FA:n "K-menetelmä" -ohjeen mukaan toteutettu tallentava kamera-valvontajärjestelmä
- 5) näyttelytilat on suojattu vähintään FA:n "Rakenteellinen murtosuojausohje 2" ohjeen mukaisesti.

FA:n ohjeet löytyvät mm. sivuilta www.vahingontorjunta.fi

Mikäli hakijamuseo on toimittanut museon pohjapiirroksen ja leikkauspiirroksen aikaisemmin opetus- ja kulttuuriministeriölle eikä rakenteisiin ole tehty muutoksia, ei piirroksia tarvitse lähettää jokaisen hakemuksen yh-

teydessä. Riittää, että viitataan päivämäärään, jolloin piirrokset on toimitettu ja ilmoitetaan, että muutoksia ei ole tehty.

Näyttelykohtaisista rakennelmista on aina esitettävä selvitys. Varsinaisen näyttelytilan pohjapiirros, johon mahdolliset näyttelykohtaiset rakenteet on merkitty, on liitettävä hakemukseen.

9.2. Paloturvallisuus

Pelastuslaissa (379/2011) ja valtioneuvoston asetuksessa pelastustoitesta (407/2011) määrätään mm. rakennusten ja laitteiden käyttöturvallisuuden ylläpitämisestä. Lain pelastustoimen laitteista (10/2007) mukaan automaattiset paloilmoittimet ja sammutuslaitteistot on suunniteltava ja asennettava niin, että ne toimivat asianmukaisesti ja luotettavasti, eivätkä aiheuta vaaraa ihmisille, omaisuudelle tai ympäristölle. Laitteiston suunnittelussa ja asennuksessa on otettava huomioon laitteiston ja asennuskohteen käyttötarkoitus. Edellä mainitut laitteistot on huollettava ja tarkastettava siten, että laitteistot täyttävät niille säädetyt vaatimukset käyttöikänsä ajan. Käsisammuttimet on huollettava ja tarkastettava sammuttimien turvallisuuden ja toimintavarmuuden varmistavalla tavalla.

Näyttelytilat ovat kokoontumistiloja, joissa palotarkastus suoritetaan pelastuslaitoksen valvontasuunnitelman mukaisin määräajoin. Pelastuslain mukaan pelastuslaitos voi periä maksun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta.

Palotarkastuksen suorittaa pelastuslaitoksen pelastusviranomainen, useimmiten palotarkastaja. Pelastustoimen laitteita saavat tarkastaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) hyväksymät tarkastuslaitokset.

Näyttelytilojen ja välivarastojen paloturvallisuudesta on esitettävä selvitys, jossa on:

- 1) Näyttelytilojen ja välivarastojen paloturvallisuuden ja pelastustoimen laitteiden yleiskuvaus. Tätä kuvausta hakijan ei tarvitse esittää joka kerta valtiontakuuta hakiessaan. Mikäli järjestelyissä ei ole tapahtunut muutoksia, hakija ilmoittaa lomakkeella vain päivämäärän, jolloin yleiskuvaus on toimitettu opetus- ja kulttuuriministeriölle. Uusi yleiskuvaus toimitetaan ministeriölle, mikäli järjestelyjä on muutettu.
- 2) Palotarkastuspöytäkirja. Selvitys tarkastuksella havaittujen puutteiden korjaamisesta.
- 3) Alkusammutuskaluston tarkastuspöytäkirja, joka on korkeintaan kahden vuoden vanha näyttelyn päättyessä.
- 4) Automaattisen paloilmoittimen tarkastuspöytäkirja, joka on korkeintaan kolmen vuoden vanha näyttelyn päättyessä. Selvitys tai korjausraportti tarkastuksella havaittujen puutteiden korjaamisesta.
- 5) Automaattisen sammutuslaitteiston tarkastuspöytäkirja, joka on korkeintaan kahden vuoden vanha näyttelyn päättyessä. Selvitys

tai korjausraportti tarkastuksella havaittujen puutteiden korjaamisesta.

- 6) Selvitys automaattisen paloilmoittimen/sammutuslaitteiston ilmoituksensiirtoyhteyden valvonnasta.
- 7) Selvitys pelastussuunnitelmasta. Pelastussuunnitelmaa ei tarvitse esittää valtioneuvostokunnalle jokaisen hakemuksen yhteydessä, riittää kun se on kerran esitetty ja hakemuksessa ilmoitetaan esittämispäivämäärä. Pelastussuunnitelman muutoksista tulee ilmoittaa. Pelastuslaitoksen pelastusviranomainen tarkastaa pelastussuunnitelman palotarkastuksen yhteydessä.

Edellä mainitut tarkastukset ovat lakisääteisiä ja niiden tulee kattaa koko kiinteistön toiminnallinen kokonaisuus.

Näyttelytilojen henkilöstö on perehdytettävä pelastussuunnitelmaan ja sille on annettava turvallisuuskoulutusta. Turvallisuusorganisaatio on nimettävä ja koulutettava tehtäviinsä.

Suosittelaa vuosittaisen sisäisen palotarkastuksen tekemistä ja pöytäkirjaamista. Mallina voi käyttää Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön SPEK lomaketta Sisäinen palotarkastus <http://www.spek.fi>.

9.3. Rikosturvallisuus

- 1) Hakijan on toimitettava opetus- ja kulttuuriministeriölle näyttelykohtainen yleiskuvaus näyttelytilojen ja välivarastojen rikosturvallisuudesta. Mikäli järjestelyjä jostakin syystä muutetaan yleiskuvauksen toimittamisen jälkeen, on ministeriölle toimitettava viipymättä uusi ja ajantasainen yleiskuvaus. Ministeriön internet-sivuilla on esimerkki yleiskuvausasiakirjasta.
- 2) Jokaiseen hakemukseen on liitettävä näyttelytilakohtainen murtohälytyslaitteiden tarkastuspöytäkirja. Pöytäkirja saa lähtökohtaisesti olla korkeintaan vuoden vanha po. näyttelyn päättymispäivästä laskettuna. Yksittäistapauksissa lautakunta voi kohtuullisuusharkintaansa perustuen hyväksyä myös em. vanhemman tarkastuspöytäkirjan. Ministeriön internet-sivuilla on esimerkki murtohälytyslaitteiden tarkastuspöytäkirjasta.
- 3) Jokaiseen hakemukseen on liitettävä näyttelykohtainen selvitys näyttelytilojen ja välivarastojen valvonnasta (tekninen valvonta, henkilövalvonta). Selvityksestä on käytävä yleisellä tasolla ilmi teknisen valvonnan välineistö, laatu, lukumäärä yms. oleelliset seikat. Henkilövalvonnan osalta selvityksestä on käytävä yleisellä tasolla ilmi vartijoiden/valvojien lukumäärä, tehtävään liittyvä koulutus ja kokemus, keskeiset toimintamallit yms. oleelliset seikat.
- 4) Valvonnan lähtökohtana on pidettävä sitä, että kulloinenkin näyttelyalue tulee kattaa kameravalvonnalla niin hyvin, ettei näyttelytilaan synny katvealueita. Henkilövalvonta tulee toimeenpanna vä-

hintään kahden tai useamman vartijan/valvojan voimin. Vartijoilla/valvojilla tulee olla vähintään väliaikaisen vartijan peruskoulutus tai sitä vastaava osaaminen. Näyttelytilojen rakenne, arkkitehtuuri, näyttelyn koko ja teosten arvo ratkaisevat henkilövalvojien lukumäärän.

- 5) Mikäli näyttelyyn tulevien esineiden arvo (kuljetuserän arvo) on yli 50 miljoonaa euroa, on kuljetukselle järjestettävä Suomessa poliisin turvasaatto.
- 6) Mikäli näyttelyssä on pienesineitä, on niiden turvaamiseksi käytettävä vitriinejä, jotka on murtosuojattu vähintään FA:n rakenteellisen murtosuojausohje 2:n (laminoitu lasi) mukaisesti.

9.4. Varastointi

Mikäli teoksia varastoidaan ennen näyttelyn avaamista tai sen päättymisen jälkeen hakijamuseon omissa varastotiloissa, on palo- ja rikosturvallisuusselvityksissä mainittava nämäkin tilat.

Mikäli välivarastointi tapahtuu muissa tiloissa, niiden palo- ja rikosturvallisuudesta on esitettävä samantasoinen selvitys kuin varsinaisista näyttelytiloistakin.

9.5. Ulkomaisissa näyttelytiloissa järjestettävät näyttelyt

Kaikkia tässä ohjeessa mainittuja selvityksiä ei ole aivan tässä esitettyssä muodossa saatavissa ulkomaisista museoista tai muista näyttelytiloista, joissa pidettäviin näyttelyihin valtioneutakuuta haetaan. Niiden osalta sovelletaan asianomaisen maan kansainvälisiä näyttelyitä järjestävien johtavien museoiden vakiintunutta käytäntöä. Tarvittaessa valtioneutakuulautakunta antaa tarkempia ohjeita hankittavasta selvityksestä.

10. MUISTILISTA ENNEN KUIN HAET VALTIONTAKUUTA

- Tarkista ja harkitse, täyttääkö näyttely valtioneutakuun kriteerit (kuten: hakija on kotimainen julkis- tai muu yleishyödyllinen yhteisö ja näyttely on ei-kaupallinen, taiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti merkittävä).
- Hakemuksen liitteineen on oltava opetus- ja kulttuuriministeriössä vähintään 3 kk ennen valtioneutakuun alkamista, ja **hakemuksessa on tuolloin oltava kaikki hakemuksen käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot.**
- Puutteellinen tai epäselvä hakemus aiheuttaa riskin siitä, että valtioneutakuuta ei pystytä myöntämään ajoissa.
- Mikäli tarvitset valtioneutakupäätöksen esimerkiksi lainanantajaa varten etuajassa, on hakemus myös tehtävä vastaavasti aikaisemmin.

- Ota huomioon, että joissakin maissa tarvitaan viranomaisten hyväksyntä vientilupaa varten. Tällöin lainanantaja saattaa vaatia valtion-takuupäätöstä tavanomaista aikaisemmin.
- Mikäli näyttelyn arvo on yli 50 miljoonaa euroa, tee opetus- ja kulttuuriministeriölle alustava ilmoitus vähintään puoli vuotta ennen näyttelyä.
- Mikäli yhden kuljetuserän arvo on yli 50 miljoonaa euroa, kuljetuk-selle on Suomessa hankittava poliisin turvasaatto, joka pitää tilata vähintään kuukausi ennen kuljetusta.
- Aloita sopimusneuvottelut mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Huomioi, että mikäli näyttelyn järjestää joku muu kuin teoksen omis-taja/t, niin sopimuksia voi olla useampia. Tällöin näyttelyn järjeste-lyistä on tehtävä näyttelysopimus järjestäjän kanssa ja sen lisäksi jokaisesta näyttelyesineestä on tehtävä lainasopimus teoksen omis-tajan kanssa. Tarkista mitä valtioneuvoston päätös edellyttää sopi-musehdoilta. Tee kuljetussopimus ja mahdollinen sopimus konser-vointipalveluista.
- Pyri neuvottelemaan vakuutusarvot ajoissa realistisiksi. Panosta käsittelyn ja kuljetuksen turvallisuuteen, koska vahingot tapahtuvat lähes aina kuljetuksen, pakkaamisen ja purkamisen yhteydessä. Hanki murtohälytysjärjestelmän tarkastuspöytäkirja, joka on korkein-taan vuoden vanha näyttelyn päättyessä.
- Hanki näyttelytilojen ja välivarastojen paloturvallisuuden ja pelastus-toimen laitteiden yleiskuvaus.
- Hanki selvitys pelastussuunnitelmasta.
- Hanki näyttelytilan ja välivaraston viimeisin palotarkastuspöytäkirja ja alkusammutuskaluston tarkastuspöytäkirja.
- Hanki tarkastuspöytäkirjat näyttelytilan ja välivaraston automaattisis-ta paloilmittimista, jotka ovat korkeintaan kolme vuotta vanhoja näyttelyn päättyessä ja mahdollisista automaattisista sammutuslait-teistoista, jotka ovat korkeintaan kaksi vuotta vanhoja näyttelyn päättyessä.
- Hanki selvitys siitä, miten viimeisimmässä palotarkastuksessa tai automaattisen paloilmittimen tai sammutuslaitteiston tarkastukses-sa mahdollisesti havaitut puutteet on korjattu.
- Hanki selvitys automaattisen paloilmittimen/sammutuslaitteiston ilmoituksensiirtoyhteyden valvonnasta.
- Liitä hakemukseen selvitys näyttelyn valvonnasta.
- Liitä hakemukseen näyttelyn talousarvio.

- Tee hakemus huolellisesti ohjeita noudattaen "kerralla oikein" ja päivää kaikki liitteet.
- Älä kerro ulkopuolisille mitään näyttelyn turvajärjestelyistä tai vakuutusarvoista.

11. SEURANTA

Näyttelyn järjestäjän on valtiontakuuajan päätyttyä toimitettava opetus- ja kulttuuriministeriölle ministeriön internet-sivuilta saatava [seurantalomake](#) sekä kaksi kappaletta näyttelyn luetteloa, jotta ministeriöllä on mahdollisuus todeta näyttelyn toteutuneen suunnitelmien mukaan. Lomakkeella saatuja tietoja käytetään apuna järjestelmän kehittämisessä.

12. VAHINKOJEN SELVITTÄMINEN JA KORVAAMINEN

Ilmoitus on tehtävä kaikista vahingoista, myös niistä vahingoista, joiden on arvioitu jäävän alle omavastuun mm. siitä syystä, että vahinko voi myöhemmin osoittautua arvioitua suuremmaksi. Merkittävistä vahingoista on ilmoitettava välittömästi, esimerkiksi puhelimitse, jotta ministeriö voi päättää mahdollisista kiireellisistä toimenpiteistä vahingon rajoittamiseksi ja arvioimiseksi.

Toimintaohje vahinkotapauksissa:

- 1) lisävahinkojen syntymisen estäminen ja vahingon rajoittaminen
- 2) huolehtiminen vahingon nopeasta ja asiantuntevasta tarkastamisesta ja dokumentoinnista
- 3) välitön ilmoitus opetus- ja kulttuuriministeriölle kaikista vahingoista
- 4) vahingon asiantunteva arviointi (yksityiskohdat riippuvat sopimuksesta ja tapauksesta)
- 5) konservoinnista huolehtiminen
- 6) lopullisen vahingon asiantunteva arviointi
- 7) korvaushakemuksen tekeminen opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Vahinkoilmoituslomake on saatavana opetus- ja kulttuuriministeriön internet-sivuilta.

Mikäli kokonaan korvattu (esim. kadonnut tai varastettu) näyttelyesine saadaan takaisin, on korvauksen saajan välittömästi otettava yhteyttä opetus- ja kulttuuriministeriöön sen sopimiseksi, miten korvaussumma palautetaan.

13. MISTÄ APUA JA NEUVOJA

Moniin näyttelyihin liittyy erikseen selvitettäviä kysymyksiä, joita tässä op-
paassa ei ole voitu ottaa huomioon.

Hakemuksiin ja vahinkotapauksiin liittyviin kysymyksiin vastaavat sekä
opetus- ja kulttuuriministeriön virkahenkilö, että lautakunnan sihteeri.

Ennen hakemuksen jättämistä kyselyihin vastaa pääsääntöisesti opetus- ja
kulttuuriministeriön valtiontakuuasioita hoitava virkahenkilö. Hakemuksen
jättämisen jälkeen asia siirtyy valtiontakuuautakunnan käsittelyyn, jolloin
mahdollisissa tiedusteluissa tulee ensisijaisesti olla yhteydessä
lautakunnan sihteeriiin.

Valtiontakuuasioita hoitavat:

Opetus- ja kulttuuriministeriössä kulttuuriasiainneuvos Päivi Salonen
sähköposti: paivi.salonen@gov.fi
puhelin: 0295 3 30281
postiosoite: PL 29, 00023 Valtioneuvosto

Valtiontakuuautakunnan sihteerinä OTK, FM Leea Vartia
sähköposti: leeavartia@gmail.com
puhelin: 040 502 8717
postiosoite: Paasitie 15 E 21, 00830 Helsinki